

Andrzej Małkiewicz

20 stycznia 2023

Grupa Wagnera

Jednym z głównych podmiotów biorących udział w napaści na Ukrainę jest Grupa Wagnera, nazwana tak na cześć niemieckiego kompozytora, Richarda Wagnera, którego twórczość uwielbiał Hitler. Warto szerzej o niej napisać. Jako prywatna firma wojskowa zaczęła działać w 2014 r. w Syrii i Ukrainie, tworzyli ją byli żołnierze rosyjskiego wojska i funkcjonariusze służb specjalnych, w szczególności GRU. Oficjalnie oferuje szereg usług: ochronę osób publicznych, szkolenie wojskowe i doradztwo w sprawach bezpieczeństwa. Jednak liczne dowody wskazują, że zajmuje się czymś innym. Przede wszystkim Grupa brała aktywny udział w działaniach bojowych w Afryce, jak i na Bliskim Wschodzie oraz w Donbasie.

20 stycznia rzecznik Rady Bezpieczeństwa Narodowego John Kirby podczas konferencji prasowej w Białym Domu powiedział: „Wagner staje się konkurencyjnym ośrodkiem władzy wobec rosyjskiego wojska i Ministerstwa Obrony [...]. Oceniamy, że prawdopodobnie dochodzi do rosnących napięć między rosyjskimi oficjelami i panem Jewgieniem Prigożynem”. Władze USA uznały Grupę Wagnera za organizację terrorystyczną i zapowiedziały nałożenie sankcji nie tylko na samą Grupę, jej najemników i sponsorów, ale też na każdą instytucję i organizację w jakikolwiek sposób ją wspierającą (*Press Briefing by Press Secretary Karine Jean-Pierre and NSC Coordinator for Strategic Communications John Kirby, January 20, 2023, <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/press-briefings/2023/01/20/press-briefing-by-press-secretary-karine-jean-pierre-and-nsc-coordinator-for-strategic-communications-john-kirby-8> - dostęp 21 stycznia 2023 r.*).

Przed napaścią na Ukrainę ponad 3000 najemników służyło w Syrii, 2500 na Ukrainie i około 1000 w Libii i Republice Środkowoafrykańskiej. Działali zarówno u boku armii rosyjskiej, jak i na własną rękę, ale zawsze zgodnie ze strategicznymi interesami Moskwy. Dzisiaj te liczby zmieniły się – część z nich sprowadzono z Afryki i Syrii, natomiast w Rosji przyjmowani są liczni kryminaliści, po wyrokach, którym w zamian

za podjęcie służby oferowane jest darowanie kary. Żołnierze stanowią dziś – według szacunku Kirby’ego – 10 tys., kryminaliści – 40 tys. W broń i amunicję zaopatrują się m.in. w Korei Pn.

Prywatne firmy wojskowe są zakazane w Rosji. Firma jest zarejestrowana w Argentynie, a zarówno Władimir Putin, jak i Siergiej Ławrow wielokrotnie zaprzeczali jej istnieniu.

Najemnicy swobodnie prowadzą działania, których Federacja Rosyjska nie może oficjalnie uznać za swoje. Są narzędziem Moskwy do promowania jej interesów, bez brania odpowiedzialności za nielegalne zachowania. Nie przeszkadza to jednak rządowi w dostarczaniu sprzętu i udostępnianiu obiektów, takich jak obóz szkoleniowy w Molkinie w Kraju Krasnodarskim na Syberii, oficjalnie będącym obozem „pionierskim”.

Oni walczą z rzekomym „fasyzmem” w Ukrainie? – źródło: <https://wagnera.org>.

Jako przedsiębiorstwo prywatne, Grupa Wagnera kieruje się przede wszystkim zyskiem. Najemnicy są w dużej mierze wykorzystywani do ochrony terenów górniczych należących do rosyjskich oligarchów, zwłaszcza w Afryce. Nieoficjalnie, choć twardą ręką, kieruje całością Jewgienij Prigożyn. Ten oligarcha jest blisko Putina i zbudował fortunę na kontraktach z rosyjskimi urzędami państwowymi, w tym z Ministerstwem Obrony.

Koordynując Grupę Wagnera ze swoimi spółkami wydobywczymi, m.in. spółką M Invest, zajmującą się eksploatacją kopalni złota w Sudanie Prigożyn zarówno wspiera strategiczne interesy Rosji, jak i osiąga korzyści osobiste.

Najemnicy z Grupy Wagnera byli wielokrotnie uznawani za winnych łamania praw człowieka. Kilka raportów niezależnych ekspertów związanych z Organizacją Narodów Zjednoczonych rzuca światło na te zbrodnie.

Z tego powodu Grupa Wagnera próbuje podważyć autorytet misji pokojowych ONZ. Osiąga to poprzez kampanie dezinformacyjne mające na celu nadszarpnięcie wizerunku sił pokojowych w krajach takich jak Republika Środkowoafrykańska.

Według brytyjskiego wywiadu wojskowego, na początku 2023 r. w grupie Wagnera służy nawet 50 tys. najemników, którzy biorą udział w wojnie w Ukrainie. Tym samym grupa ta stała się kluczowym elementem rosyjskiej kampanii.

27 grudnia 2022 roku w Rosyjskim Jednolitym Rejestrze Państwowym pojawiła się informacja, że grupa Wagnera została oficjalnie zarejestrowana jako osoba prawna. Jako swoją główną działalność grupa zgłosiła „doradztwo w zakresie zarządzania”. Nie ma wzmianki o usługach wojskowych.